

SZKOLNY PROGRAM WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNY
W KATOLICKIEJ SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. CYPRIANA NORWIDA W BIAŁEJ PODLASKIEJ
W ROKU SZKOLNYM 2018/2019

*Wychowywać to fascynować dzieci i młodzież miłością i prawdą,
czyli proponować im wyłącznie optymalną drogę życia.
Taka właśnie jest pedagogika Ewangelii.*

ks. Marek Dziewiecki

SPIS TREŚCI

- I. Wstęp
- II. Podstawa prawna
- III. Misja szkoły
- IV. Model absolwenta
- V. Cele ogólne
- VI. Struktura oddziaływań wychowawczych
- VII. Kalendarz uroczystości szkolnych w roku szkolnym 2018/2019
- VIII. Cele szczegółowe
- IX. Harmonogram działań
- X. Zasady ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego
- XI. Wykaz literatury dla uczestników i realizatorów

I. WSTĘP

Nauczanie i wychowanie w Katolickiej Szkole Podstawowej im. Cypriana Norwida opiera się na chrześcijańskiej wizji człowieka głoszonej przez Kościół katolicki. Uczeń w szkole katolickiej nie tylko zdobywa wiedzę i nabywa umiejętności, ale przede wszystkim kształtuje całą swoją osobowość. Istotną rolę w wychowaniu religijnym w szkole katolickiej pełnią nauczyciele i wychowawcy, a także wszyscy pracownicy. Bardzo ważna jest też współpraca z rodzicami, którzy są partnerami szkoły. Szkoła – wspierając rodziców w wychowaniu ich dzieci – pomaga uczniom przejmować odpowiedzialność za własne życie i dalszy rozwój osobowy, w tym kształcenie; wspomaga w rozwoju uczniów zdolnych oraz uczniów potrzebujących większej pomocy. Wychowanie i nauczanie powinno rozwijać każdą sferę ucznia (psychiczną, społeczną, fizyczną, kulturową i duchową).

Celem szkoły jest wszechstronny rozwój każdego dziecka w wierze i dbanie, by wychowankowie wzrastali w łasce u Boga i ludzi, wzmacniając przy tym więzi rodzinne i kościelne. Szkoła propaguje wartości chrześcijańskie, prorodzinne i patriotyczne oraz kształci i wychowuje uczniów w oparciu o zasadę personalizmu chrześcijańskiego – do odpowiedzialności za siebie i za innych oraz za dobro wspólne w życiu rodzinnym i społecznym. Zadaniem szkoły katolickiej jest solidna formacja religijna. Szkoła pomaga młodym ludziom w odnajdywaniu sensu życia oraz w pogłębieniu znajomości Boga i życiu zgodnie z Ewangelią.

Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły tworzy spójną całość ze szkolnym zestawem programów nauczania i uwzględnia wymagania opisane w podstawie programowej, określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli i pracowników niepedagogicznych.

II. PODSTAWA PRAWNA

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.),
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526),
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2017 r. poz. 1189),
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2016 r. poz. 1943 ze zm.),
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2017 r. poz. 59, 60, 949),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej),
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. z 2016 r. poz. 487),
- Ustawa z 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2017 r. poz. 783),
- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (Dz.U. z 2017 r. poz. 957),

- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249),
- Kierunki realizacji polityki oświatowej państwa na rok 2018,
- Statut Katolickiej Szkoły Podstawowej im. Cypriana Norwida w Białej Podlaskiej,
- Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.

III. MISJA SZKOŁY

- 1) Katolicka Szkoła Podstawowa im. Cypriana Norwida w Białej Podlaskiej jest placówką niepubliczną, prowadzoną przez Diecezję Siedlecką. Fundamentem procesu dydaktyczno-wychowawczego realizowanego w szkole jest chrześcijańska koncepcja rzeczywistości, w centrum której stoi osoba Jezusa Chrystusa. On jest punktem odniesienia, najwyższym Autorytetem, inspiracją dla uczniów, nauczycieli, wychowawców, rodziców.
- 2) Zasadą działań wychowawczych podejmowanych w szkole jest ścisła współpraca z rodziną, wzmacnianie jej roli wychowawczej, wsparcie, dokonujące się na różnych poziomach, szeroka współpraca ze środowiskiem lokalnym.
- 3) Za niezmiennie ważną i aktualną uznajemy zasadę „Bóg-Honor-Ojczyzna”. Ona jest fundamentem kształtowania postaw patriotycznych, podstawą do podejmowania działań na rzecz rozwoju Ojczyzny, poszanowania jej dziedzictwa kulturowego, inspiracją do odkrywania „małych ojczyzn”. Przez jej pryzmat uczymy się otwartości na inne kultury, poznajemy wartości, które w sobie niosą i wykorzystujemy je do własnego rozwoju. Niosąc w sobie pełną świadomość własnej tożsamości, uczymy się funkcjonowania w wielokulturowym świecie. Kluczowa dla procesu wychowania jest również zasada „Wiara, Mądrość, Cnota” wpisana w sztandar szkoły.
- 4) Ważnym elementem wychowania jest edukacja medialna, która ma pomóc właściwie korzystać z technologii teleinformatycznych, umieć wybrać to, co dobre i służące rozwojowi, jak też zdystansować się wobec wszystkiego, co destrukcyjne i bezwartościowe.

IV. MODEL ABSOLWENTA

Wszystkie działania wychowawcze podejmowane w naszej szkole zmierzają do kształtowania absolwenta, który będzie:

- 1) przyjmował chrześcijański system wartości jako własny,
- 2) cenił rodzinę,
- 3) dbał o osobisty rozwój, odznaczał się poczuciem własnej godności, opanowaniem, skromnością, odwagą, odpowiedzialnością i wytrwałością,
- 4) dostrzegał problemy drugiego człowieka, chętnie pomagał innym, działał w oparciu o prawdę, dotrzymywał danego słowa,
- 5) odznaczał się wysoką kulturą osobistą,
- 6) potrafił wyrażać własne zdanie i słuchać innych,
- 7) cenił i szanował własną pracę i pracę innych, samodzielnie dążył do wykonania powierzonych zadań, dbał o warsztat pracy,
- 8) z dumą i szacunkiem odnosił się do polskiej historii, tradycji i kultury,
- 9) szanował historię i tradycję szkoły oraz jej Patrona,
- 10) dbał o piękno i czystość języka ojczystego,
- 11) szanował ludzi o odmiennych poglądach, innych ras, narodowości i wyznań,
- 12) szanował i chronił przyrodę,

- 13) miał ukształtowany nawyk korzystania z dóbr kultury,
- 14) znał i stosował przepisy ruchu drogowego, bezpiecznie korzystał z środków transportu,
- 15) umiał zachować się w sytuacjach zagrożenia, znał zasady udzielania pierwszej pomocy,
- 16) cenił życie i zdrowie swoje i innych (dbał o prawidłowy rozwój swojego organizmu, uprawiał sport, był przekonany o szkodliwości nałogów),
- 17) był dobrze przygotowany do następnego etapu nauki,
- 18) radził sobie ze stresem.

V. CELE OGÓLNE:

- 1) **Działalność wychowawcza** w szkole i placówce polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia i wychowanka w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:
  - **fizycznej** – ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia i wychowanka wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych,
  - **psychicznej** – ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności, ukształtowanie postaw sprzyjających rozwijaniu własnego potencjału kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi uczniów, zdrowiu i dobrej kondycji psychicznej,
  - **społecznej** – ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz dokonywania wyborów, a także doskonaleniu umiejętności wypełniania ról społecznych,
  - **aksjologicznej** – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Działalność wychowawcza obejmuje w szczególności:

- a) współdziałanie całej społeczności szkoły na rzecz kształtowania u uczniów wiedzy, umiejętności i postaw określonych w sylwetce absolwenta,
- b) kształtowanie hierarchii systemu wartości, w którym zdrowie i odpowiedzialność za własny rozwój należą do jednych z najważniejszych wartości w życiu, a decyzje w tym zakresie podejmowane są w poczuciu odpowiedzialności za siebie i innych,
- c) współpracę z rodzicami lub opiekunami uczniów w celu budowania spójnego systemu wartości oraz kształtowania postaw prozdrowotnych i promowania zdrowego stylu życia oraz zachowań proekologicznych,
- d) wzmacnianie wśród uczniów i wychowanków więzi ze szkołą oraz społecznością lokalną,
- e) kształtowanie przyjaznego klimatu w szkole lub placówce, budowanie prawidłowych relacji rówieśniczych oraz relacji uczniów i nauczycieli, wychowanków i wychowawców, a także nauczycieli, wychowawców i rodziców lub opiekunów, w tym wzmacnianie więzi z rówieśnikami oraz nauczycielami i wychowawcami,
- f) doskonalenie umiejętności nauczycieli i wychowawców w zakresie budowania podmiotowych relacji z uczniami oraz ich rodzicami lub opiekunami oraz warsztatowej pracy z grupą uczniów,
- g) wzmacnianie kompetencji wychowawczych nauczycieli i wychowawców oraz rodziców lub opiekunów,
- h) kształtowanie u uczniów postaw prospołecznych, w tym poprzez możliwość udziału w działaniach z zakresu wolontariatu, sprzyjających aktywnemu uczestnictwu uczniów w życiu społecznym,

- i) przygotowanie uczniów do aktywnego uczestnictwa w kulturze i sztuce narodowej i światowej,
  - j) wspieranie edukacji rówieśniczej i programów rówieśniczych mających na celu modelowanie postaw prozdrowotnych i prospołecznych.
- 2) **Działalność edukacyjna** w szkole polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów i wychowanków, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.

Działalność edukacyjna obejmuje w szczególności:

- a) poszerzenie wiedzy rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach,
  - b) rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów,
  - c) kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
  - d) kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów i wychowanków w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu,
  - e) prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej,
  - f) doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.
- 3) **Działalność informacyjna** w szkole polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Działalność informacyjna obejmuje w szczególności:

- a) dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom lub opiekunom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych i innych zagrożeń cywilizacyjnych,
- b) udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów i
- c) wychowanków, ich rodziców lub opiekunów w przypadku używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,

- d) przekazanie informacji uczniom i wychowankom, ich rodzicom lub opiekunom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- e) informowanie uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomania.

4) **Działalność profilaktyczna** w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Działalność profilaktyczna obejmuje:

- a) wspieranie wszystkich uczniów i wychowanków w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych,
- b) wspieranie uczniów i wychowanków, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na ryzyko zachowań ryzykownych,
- c) wspieranie uczniów i wychowanków, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Działania te obejmują w szczególności:

- realizowanie wśród uczniów i wychowanków oraz ich rodziców lub opiekunów programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego dostosowanych do potrzeb indywidualnych i grupowych oraz realizowanych celów profilaktycznych, rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji, o którym mowa w Krajowym Programie Przeciwdziałania Narkomanii,
- przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności i satysfakcji życiowej,
- kształtowanie i wzmacnianie norm przeciwnych używaniu środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych przez uczniów, a także norm przeciwnych podejmowaniu innych zachowań ryzykownych,
- doskonalenie zawodowe nauczycieli i wychowawców w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej w przypadku podejmowania przez uczniów i wychowanków zachowań ryzykownych,
- włączanie, w razie potrzeby, w indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny,

W bieżącym roku szkolnym najważniejsze działania w pracy wychowawczej są ukierunkowane na:

- a) wspomaganie rozwoju ucznia w sferze emocjonalnej, społecznej i twórczej,
- b) przygotowanie uczniów do prawidłowego funkcjonowania w grupie społecznej (szkole, klasie),
- c) wzbudzanie poczucia przynależności do grupy,
- d) rozbudzanie poczucia własnej wartości, wiary we własne siły i możliwości,
- e) budowanie poczucia tożsamości regionalnej i narodowej,
- f) przeciwdziałanie przemocy, agresji i uzależnieniom,
- g) przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych,
- h) troska o szeroko pojęte bezpieczeństwo podopiecznych, nauczycieli i rodziców.

Zadania profilaktyczne programu to:

- a) zapoznanie z normami zachowania obowiązującymi w szkole,
- b) znajomość zasad ruchu drogowego – bezpieczeństwo w drodze do szkoły,
- c) promowanie zdrowego stylu życia,
- d) kształtowanie nawyków prozdrowotnych,
- e) rozpoznawanie sytuacji i zachowań ryzykownych, w tym korzystanie ze środków psychoaktywnych (lekarstw bez wskazań lekarskich, papierosów, alkoholu i narkotyków),
- f) eliminowanie z życia szkolnego agresji i przemocy rówieśniczej,
- g) niebezpieczeństwa związane z nadużywaniem komputera, Internetu, telefonów komórkowych i telewizji,
- h) wzmacnianie poczucia własnej wartości uczniów, podkreślanie pozytywnych
- i) doświadczeń życiowych, pomagających młodym ludziom ukształtować pozytywną tożsamość,
- j) uczenie sposobów wyrażania własnych emocji i radzenia sobie ze stresem.

VI. STRUKTURA ODDZIAŁYWAŃ WYCHOWAWCZYCH

1. Dyrektor szkoły:

- a) stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- b) sprawuje opiekę nad uczniami oraz stwarza warunki harmonijnego rozwoju psychofizycznego poprzez aktywne działania prozdrowotne, dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- c) inspiruje nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów,
- d) stwarza warunki do działania w szkole lub placówce: wolontariuszy, stowarzyszeń i innych organizacji, w szczególności organizacji harcerskich, których celem statutowym jest działalność wychowawcza lub rozszerzanie i wzbogacanie form działalności dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i innowacyjnej szkoły,
- e) współpracuje z zespołem wychowawców, pedagogiem, psychologiem szkolnym, oraz Samorządem Uczniowskim, wspomaga nauczycieli w realizacji zadań,
- f) czuwa nad realizowaniem przez uczniów obowiązku szkolnego,
- g) nadzoruje zgodność działania szkoły ze statutem, w tym dba o przestrzeganie zasad oceniania, praw uczniów, kompetencji organów szkoły,
- h) nadzoruje realizację szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

2. Rada pedagogiczna:

- a) uczestniczy w diagnozowaniu pracy wychowawczej szkoły i potrzeb w zakresie działań profilaktycznych,
- b) opracowuje projekt programu wychowawczo-profilaktycznego i uchwała go,
- c) uczestniczy w realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego,
- d) uczestniczy w ewaluacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego.

3. Nauczyciele:

- a) współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizacji zadań wychowawczych, uczestniczą w realizacji Programu Wychowawczo- Profilaktycznego,
- b) reagują na obecność w szkole osób obcych, które swoim zachowaniem stwarzają zagrożenie dla ucznia,
- c) reagują na przejawy agresji, niedostosowania społecznego i uzależnień uczniów,

- d) przestrzegają obowiązujących w szkole procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia młodzieży demoralizacją i przestępczością,
- e) udzielają uczniom pomocy w przewyciężaniu niepowodzeń szkolnych,
- f) opracowuje propozycje modyfikacji zasady usprawiedliwiania nieobecności, karania, nagradzania, wystawiania ocen zachowania i innych,
- g) rozmawiają z uczniami i rodzicami o zachowaniu i frekwencji oraz postępach w nauce na swoich zajęciach,
- h) wspierają zainteresowania i rozwój osobowy ucznia,

4. Wychowawcy klas:

- a) diagnozują sytuację wychowawczą w klasie,
- b) rozpoznają indywidualne potrzeby uczniów,
- c) na podstawie dokonanego rozpoznania oraz celów i zadań określonych w Programie Wychowawczo-Profilaktycznym opracowują plan pracy wychowawczej dla klasy na dany rok szkolny, uwzględniając specyfikę funkcjonowania zespołu klasowego i potrzeby uczniów,
- d) przygotowują sprawozdanie z realizacji planu pracy wychowawczej i wnioski do dalszej pracy,
- e) zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców z prawem wewnątrzszkolnym i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły,
- f) oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami,
- g) współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami pracującymi z uczniami o specjalnych potrzebach,
- h) wspierają uczniów potrzebujących pomocy, znajdujących się w trudnej sytuacji,
- i) dbają o dobre relacje uczniów w klasie,
- j) podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom podopiecznych,
- k) współpracują z sądem, policją, innymi osobami i instytucjami działającymi na rzecz dzieci i młodzieży,
- l) podejmują działania w zakresie poszerzania kompetencji wychowawczych

5. Samorząd uczniowski:

- a) jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły, działalności oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej w porozumieniu z dyrektorem,
- b) prowadzi akcje pomocy dla potrzebujących kolegów,
- c) reprezentuje potrzeby środowiska uczniowskiego,
- d) propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji,
- e) dba o dobre imię i honor szkoły oraz wzbogaca jej tradycję,
- f) może podejmować działania z zakresu wolontariatu.

VII. KALENDARZ UROCZYŚCÍ SZKOLNYCH w roku szkolnym 2018/2019

- a) Uroczyste rozpoczęcie roku szkolnego
- b) Święto Patrona Szkoły,
- c) Ślubowanie klas pierwszych,
- d) Dzień Edukacji Narodowej,
- e) Narodowe Święto Niepodległości,
- f) Szkolne spotkanie opłatkowe,

- g) Szkolne Walentynki,
- h) Rekolekcje Wielkopostne
- i) Pierwszy dzień wiosny,
- j) Obchody rocznicy uchwalenia Konstytucji 3 Maja,
- k) Dzień Sportu i języków obcych,
- l) Uroczyste zakończenie roku szkolnego.

VIII. SZCZEGÓŁOWE CELE WYCHOWAWCZE do realizacji w roku szkolnym 2018/2019

A. OBSZAR ROZWOJU INTELEKTUALNEGO:

- Rozpoznanie i rozwijanie możliwości, uzdolnień i zainteresowań uczniów.
- Zwiększenie udziału uczniów w zajęciach pozalekcyjnych.
- Wszyscy uczniowie wymagający wsparcia uzyskują pomoc w odpowiedniej formie.
- kontrola frekwencji uczniów na zajęciach lekcyjnych.

B. OBSZAR ROZWOJU SPOŁECZNEGO:

- Integracja zespołów klasowych. Przeprowadzenie zajęć integracyjnych w nowych klasach.
- Rozumienie i respektowanie obowiązujących norm.
- Rozwijanie postaw prospołecznych i działań w zakresie wolontariatu.

C. OBSZAR ROZWOJU FIZYCZNEGO

- Kształtowanie umiejętności podejmowania i realizacji zachowań prozdrowotnych.
- Realizacja Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego „Trzymaj formę”.
- Kształtowanie świadomości wpływu stylu życia na zdrowie.

D. OBSZAR ROZWOJU EMOCJONALNEGO

- Kształtowanie pozytywnego obrazu własnej osoby.
- Uczniowie potrafią wskazać swoje mocne i słabe strony.
- Uczniowie potrafią wskazać konstruktywne sposoby rozwijania swoich predyspozycji i pokonywania potencjalnych trudności.

E. OBSZAR ROZWOJU DUCHOWEGO

- Upowszechnienie wiedzy na temat obowiązujących w szkole norm i wartości.
- Wychowawcy zapoznają uczniów i rodziców z systemem wartości przyjętych w koncepcji pracy szkoły oraz regulacjami prawa wewnątrzszkolnego.
- We wzajemnych relacjach uczniowie i pracownicy szkoły kierują się normami wynikającymi z przyjętych w szkole wartości.

IX. HARMONOGRAM DZIAŁAŃ

Cel	Zadania	Sposoby realizacji	Odpowiedzialni
Rozwój duchowy i moralny, oparty na wartościach ewangelicznych. Wzmocnienie poczucia przynależności do wspólnoty (w tym eklezjalnej) i budowania jej	1. Umocnienie wiary; pogłębienie relacji z Jezusem Chrystusem	- udział w katechezie szkolnej - udział w rekolekcjach, dniach skupienia, Integracyjnych Wyjazdach Formacyjnych - uczestnictwo w cotygodniowych mszach szkolnych	prefekt, dyrektor
	2. Doświadczenie wspólnotowego charakteru Kościoła	- wyjaśnienie, czym jest Kościół, jaka jest jego istota (w kontekście często wykrzywionego obrazu, prezentowanego w mediach)	prefekt, dyrektor
	3. Wzmocnienie obecności zasad moralnych w życiu duchowym i przełożenie ich na codzienne życie w szkole i poza nią	- poznawanie kodeksu moralności chrześcijańskiej – katecheza, godziny wychowawcze - indywidualna opieka katechety, prefekta - rozmowy nt. postaw moralnych uczniów podczas godzin wychowawczych, - interioryzacja zasad moralnych poprzez ukazywanie ich związku z przyjęciem Jezusa Chrystusa jako Pana swojego życia - rekolekcje, dni skupienia - samoocena – uczenie się obiektywnego spojrzenia na siebie i innych podczas wystawiania oceny za zachowanie	prefekt, katecheta, wychowawcy
	4. Pogłębienie życia sakramentalnego	- udział w katechezie - uczestnictwo w mszach św. - udział w rekolekcjach adwentowych i wielkopostnych	katecheta, dyrektor
	5. Kształtowanie sumienia	- odwoływanie się do normy sumienia w codziennym postępowaniu w szkole, w domu - uczenie zasad właściwego kształtowania sumienia - nabożeństwa pokutne podczas rekolekcji i dni skupienia	nauczyciele
	6. Wypracowanie właściwej definicji wolności	- wspólne zakreślanie granic (moja wolność kończy się tam, gdzie rozpoczyna się wolność drugiego człowieka) –	nauczyciele

		rozmowy, obserwacje, prelekcje, filmy - pokazywanie przykładów źle rozumianej wolności - jako samowoli i jej konsekwencji (uzależnienia, stany depresyjne, chaos aksjologiczny)	
	7. Uczenie szacunku dla każdego człowieka, poszanowanie jego godności	- ukazywanie zasad ewangelicznych w rozumieniu wartości i godności człowieka - poznawanie źródeł godności człowieka - spotkania z rówieśnikami w domu dziecka, w szkołach specjalnych - spotkania z podopiecznymi Domu Spokojnej Starości – uczenie szacunku do osób w podeszłym wieku - spotkania z osobami niepełnosprawnymi	nauczyciele, katecheta
	8. Właściwe rozumienie pojęcia „tolerancja”	- „Tak – dla osoby, nie dla zła, grzechu, toksycznych relacji”. Rozmowy, analiza sytuacji. Odwołanie do wzorców ewangelicznych - uczenie afirmacji inności	wychowawcy, nauczyciele
Integrowanie zespołów klasowych poprzez samorządność	1. Organizacja i integracja zespołu klasowego	- organizacja wycieczek szkolnych - dramy - uroczystości klasowe i szkolne	wychowawca, nauczyciele
	2. Poznanie praw i obowiązków ucznia	- zapoznanie z WSO - wybory do samorządu klasowego i szkolnego - organizacja dyżurów klasowych	wychowawcy, nauczyciele, prefekt

	3. Troska o estetykę klasy i szkoły	- szacunek do sprzętu szkolnego - przygotowanie gazetek tematycznych w klasach i na korytarzach szkolnych - utrzymanie porządku w klasie, szkole i wokół szkoły	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele
Wspomaganie naturalnego rozwoju uczniów poprzez zaspokajanie potrzeb, rozwijanie potencjałów i możliwości ukierunkowanych na osiągnięcie pełnej dojrzałości	1. Integrowanie działań wychowawczych szkoły i rodziny	- zebrania z rodzicami - konsultacje - wspólne organizowanie imprez klasowych i szkolnych	Wychowawcy, nauczyciele
	2. Rozpoznawanie potrzeb, zainteresowań i uzdolnień uczniów	- diagnozy przedmiotowe - obserwacja ucznia - rozmowy z rodzicami - zapoznanie z sytuacją rodzinną uczniów	wychowawcy, nauczyciele
	3. Wspieranie prawidłowego rozwoju intelektualnego, emocjonalnego i społecznego	- indywidualne rozmowy rodziców z wychowawcą i prefektem szkoły - współpraca z Poradnią Psychologiczno –Pedagogiczną, sądem, policją i instytucjami wspierającymi potrzebujących	dyrektor, wychowawcy, prefekt, nauczyciele
	4. Rozwijanie nawyku samokształcenia i stałego dokształcania	- koła zainteresowań - koła przedmiotowe - udział w konkursach i olimpiadach - indywidualna praca z uczniem zdolnym - wycieczki do teatru, kina itp.	nauczyciele
Kształtowanie sposobu myślenia i postaw uznawanych za pożądane ujętych w opisie modelu absolwenta oraz kreowanie i wskazywanie wzorców, przekazywanie wartości, kształtowanie i wzmacnianie postaw prospołecznych	1. Rozwijanie umiejętności komunikowania się w grupie rówieśniczej, rozwiązywanie konfliktów 2. Zwracanie uwagi na kulturę osobistą i kulturę języka	- dramy - udział w przedstawieniach i inscenizacjach - wspólne rozwiązywanie konfliktów - umiejętność pracy w zespole - właściwe zachowanie ucznia w szkole, kościele i podczas uroczystości - praca w grupach - pogadanki	wychowawcy, nauczyciele wszyscy pracownicy szkoły

	3. Promowanie zasad uczciwego, sprawiedliwego i honorowego postępowania uczniów	- pogadanki - drama - stosowanie regulaminu oceny zachowania - wyróżnienie ucznia na forum klasy i szkoły	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele
	4. Uświadomienie, czym w życiu jest miłość, przyjaźń oraz szacunek	- zajęcia przedmiotowe - pogadanki - drama - filmy edukacyjne	nauczyciele, wychowawcy
	5. Dostarczenie wiedzy na temat praw i obowiązków człowieka, dziecka, ucznia	- zapoznanie uczniów z dokumentami szkoły (prawa i obowiązki ucznia) - zapoznanie z prawami dziecka - pogadanki - zajęcia z przedmiotu wychowanie do życia w rodzinie	wychowawcy, nauczyciele
	6. Udzielanie pomocy potrzebującym	- wolontariat - zbiórki na rzecz potrzebujących, np. Szlachetna Paczka - nagradzanie uczniów zaangażowanych w prace na rzecz innych	wychowawcy, nauczyciele
	7. Poznanie najbliższego środowiska i specyfiki swojego regionu	- wycieczki - wystawy - prace plastyczne - gazetki tematyczne - konkurs „Mój region” - spotkania z ciekawymi ludźmi - współpraca z Muzeum Południowego Podlasia - dyskusje na temat aktualnych wydarzeń w mieście	wszyscy nauczyciele
	8. Kształtowanie wrażliwości na zagrożenia środowiska.	- pogadanki - gazetki tematyczne	wychowawcy, nauczyciele
	9. Poznanie symboli i tradycji rodzinnych, szkolnych i państwowych.	- udział w uroczystościach klasowych, kościelnych, szkolnych oraz związanych z obchodzeniem świąt państwowych - zachowanie odpowiedniej postawy wobec symboli religijnych, narodowych i hymnu - odkrywanie i pielęgnacja miejsc pamięci narodowej w najbliższym otoczeniu - organizacja klasowej wigilii i dekoracje świąteczne	wychowawcy, nauczyciele

		- pogadanki o sposobie spędzania świąt	
Profilaktyka zachowań ryzykownych, diagnoza w zakresie występowania zagrożeń, wyposażenie w wiedzę i umiejętności pomagające w radzeniu sobie z tymi zagrożeniami	1. Kształtowanie umiejętności samooceny	- stosowanie samooceny w czasie zajęć lekcyjnych - pogadanki - drama - warsztaty - wprowadzenie do wieczornej modlitwy elementu rachunku sumienia jako bilansu dnia	wychowawcy, nauczyciele, prefekt
	2. Netykieta	- uświadomienie uczniom zagrożeń wynikających z niewłaściwego korzystania z Internetu - spotkania z przedstawicielem policji	wychowawcy, nauczyciel informatyki
	3. Zachowanie bezpieczeństwa w drodze do i ze szkoły	- spotkania z przedstawicielami policji - poznawanie przepisów ruchu drogowego - przestrzeganie zasad BHP na lekcjach i przerwach - pogadanki	wychowawcy, nauczyciele, pracownicy szkoły
	4. Bezpieczne formy spędzania czasu wolnego w różnych porach roku szkolnego	- aktywny wypoczynek (zabawy ruchowe) - pogadanki	wychowawcy
	5. Integracja z dziećmi niepełnosprawnymi i dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych	- współpraca z PPP - dostosowanie programów do indywidualnych potrzeb dziecka - współpraca z rodzicami - pogadanki - dyskusje - filmy edukacyjne	wychowawcy, nauczyciele
	6. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkoły uczniom i pracownikom	- zapoznanie z drogami ewakuacji - próbna ewakuacja – monitoring - dyżury nauczycielskie w czasie przerw	nauczyciele, pracownicy szkoły
	7. Podejmowanie działań dla ochrony zdrowia własnego i innych – negatywny stosunek do substancji uzależniających i dopalaczy	- pogadanki - debaty - pedagogizacja rodziców - program profilaktyczny (?) - propagowanie czytelnictwa - uczenie radzenia sobie z nudą	wychowawcy, nauczyciele, bibliotekarz
	8. Ukazywanie wpływu reklam i środków masowego przekazu na	- pogadanki	wychowawcy, nauczyciele

	zachowania młodych ludzi		
	9. Uświadomienie znaczenia więzi rodzinnych, z zaznaczeniem własnego miejsca w rodzinie	- obchody Dnia Matki, Dnia Babci i Dziadka - dramy	wychowawcy
	10. Zdrowy styl życia	- pogadanka o zasadach zdrowego odżywiania się - ćwiczenia relaksacyjne - udział w zajęciach sportowych - wspólne tworzenie planu dnia	wychowawcy, nauczyciele biologii i wychowania fizycznego
	11. Kształtowanie zachowań asertywnych	- warsztaty (np. uczymy się odmawiać) - ustalenie praw i obowiązków w klasie - dyskusje	wychowawcy
Korekta deficytów i urazów powstałych w toku wcześniejszego wychowania	1. Zapobieganie niepowodzeniom szkolnym poprzez wczesne wykrywanie trudności w nauce i problemów wychowawczych	- rozmowy z uczniami - rozmowy z rodzicami - badania w PPP	prefekt, wychowawcy, nauczyciele
	2. Kompensowanie deficytów rozwojowych ucznia. Stwarzanie równych szans rozwoju	- zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i wyrównawcze	nauczyciele

X. EWALUACJA

Efekty działań wychowawczo-profilaktycznych będą monitorowane na bieżąco oraz będą podlegały corocznej ewaluacji dokonywanej przez wychowawców klas. Istnieje możliwość wprowadzania zmian w rocznym harmonogramie działań adekwatnie do wyników ewaluacji bieżącej. Sposoby zbierania informacji:

- obserwacja uczniów w różnych sytuacjach szkolnych,
- rozmowy z nauczycielami, uczniami, rodzicami,
- analiza dokumentów,
- kwestionariusz ankiety,
- kwestionariusz wywiadu.

XI. WYKAZ LITERATURY dla uczestnika i realizatora

A. ZACHOWANIA PROBLEMOWE (Agresja i przemoc)

Publikacje

- **„Agresja i przemoc w szkole, czyli co powinniśmy wiedzieć, by skutecznie działać”, E. Czerniewska-Koruba.**
Publikacja zawiera omówienie tematu agresji i przemocy – formy, przyczyny, konsekwencje, sposoby rozpoznawania ofiary i sprawcy – oraz opisuje szkolny system przeciwdziałania przemocy. Omówione zostały działania profilaktyczne: tworzenie odpowiedniego klimatu szkoły, diagnoza sytuacji szkolnej, działania integrujące zespoły klasowe i społeczność szkolną. Opisana jest edukacja profilaktyczna dotycząca zjawisk agresji i przemocy oraz formalne podstawy działań systemowych. Przybliżony został system norm i zasad w szkole i klasie oraz konsekwencji i nagród. Omówiono działania interwencyjne – schemat reagowania doraźnego oraz możliwe działania długofalowe.
- **„Jak reagować na cyberprzemoc. Poradnik dla szkół”, red. Łukasz Wojtasik**
Publikacja w przejrzysty sposób dokonuje charakterystyki zjawiska cyberprzemocy. Omówiony został szkolny system zapobiegania i reagowania na cyberprzemoc oraz aspekty prawne i psychologiczne cyberprzemocy.
- **„Psychologiczne aspekty bullyingu: perspektywa sprawcy, ofiary i świadka”, K. Fenik**
Artykuł porusza kwestię bullyingu z perspektywy sprawcy, ofiary i świadka. Opisuje motywy podejmowania rówieśniczych zachowań agresywnych, które są determinowane zarówno przez czynniki indywidualne, jak i środowiskowe. Ukazuje, w jaki sposób pomagać uczniowi doświadczającemu przemocy rówieśniczej, jak pracować ze sprawcą oraz świadkiem.
- **„Klimat i kultura szkoły, a zdrowie psychiczne uczniów i nauczycieli”, K. Okulicz-Kozaryn**
Publikacja wyjaśnia, czym jest kultura oraz klimat szkoły. Informuje, jakie elementy kultury i klimatu szkoły mogą negatywnie wpływać na zdrowie psychiczne uczniów, a jakie elementy będą je wzmacniały.
- **„Konstruktywna konfrontacja w klasie”, fragment książki „Conflict and Confrontation in the Classroom” autorstwa Seana O’Flynn’a oraz Harry’ego Kennedy’ego**
Fragment dotyczy konfrontacji, która jest nieuniknioną częścią procesu nauczania. Jeżeli nauczyciel nie przejmie kontroli, przejmą ją uczniowie. Fragment ten poświęcony jest konstruktywnej konfrontacji, która jest strategią radzenia sobie ze złym zachowaniem ucznia i umożliwia nauczycielowi rozwiązanie sytuacji bez uciekania się do metod autorytarnych czy środków przymusu.
- **„Zagrożenia w Internecie. Zapobieganie – reagowanie. Cyberprzemoc”**
Ulotka informująca o skali zjawiska oraz wyjaśniająca, czym jest i jakie formy może mieć agresja w sieci, tzw. cyberprzemoc.
- **„Zapobieganie agresji w szkole. Metody organizacji codziennej pracy wychowawczej”, T. Garstka**
Artykuł informuje, czym jest agresja, przemoc oraz dręczenie oraz co te zjawiska od siebie odróżnia. Informuje, jakie cechy warto rozwijać u uczniów, aby potrafili radzić sobie ze złością w sposób konstruktywny.

Scenariusz zajęć

- **„Debata nad kreowaniem wspierającego środowiska szkolnego. Scenariusz spotkania warsztatowego dla rad pedagogicznych”, oprac. K. Wojcieszek, J. Szymańska**
Scenariusz omawia sposoby identyfikacji przez radę pedagogiczną czynników związanych z klimatem szkoły mogących generować nieprawidłowe zachowania uczniów oraz sposoby analizy zasobów i potrzeb szkoły w zakresie przeciwdziałania agresji. Dodatkowo zawiera kryteria oceny ryzyka wystąpienia agresji i przemocy w szkole.

B. UZALEŻNIENIA

- **„Koncepcja resilience – czyli jak pomóc dzieciom i młodzieży z grup podwyższonego ryzyka”, A. Borucka, A. Pisarska**
Publikacja przybliży koncepcję resilience, która wyjaśnia fenomen dobrego funkcjonowania jednostki pomimo niekorzystnych warunków życiowych czy traumatycznych przeżyć.
- **„Profilaktyka narkomanii w szkole. Materiał dla dyrektorów szkół i placówek oraz nauczycieli”, E. Stawecka**
Artykuł porusza kwestię związaną z profilaktyką narkomanii. Zawiera podstawowe informacje dotyczące tego obszaru. Opisuje skuteczne strategie profilaktyczne oraz informuje, jak powinien być skonstruowany program profilaktyczny, aby był skuteczny.
- **„Pakiet edukacyjny dla nauczycieli z zakresu profilaktyki palenia tytoniu”, I. Tabak**
Publikacja zawiera informacje dotyczące m.in. przyczyn podejmowania przez młodzież zachowań ryzykownych, wyjaśnia pojęcie uzależnienia na podstawie zespołu uzależnienia od nikotyny, informuje o szkodach zdrowotnych wynikających z palenia tytoniu. Porusza również kwestie związane z asertywnością, budowaniem pozytywnego obrazu własnej osoby.
- **„Scenariusz dla nauczycieli do pracy z rodzicami z zakresu profilaktyki palenia tytoniu i używania innych substancji psychoaktywnych”, I. Tabak**
Scenariusz zawiera cykl 5 spotkań, które mogą zostać przeprowadzone przez nauczycieli podczas zebrań z rodzicami. Każde spotkanie trwa od 20 do 40 minut (w zależności od potrzeb) i kończy się rozdaniem rodzicom ulotek informacyjnych.
- **„Scenariusz zajęć profilaktycznych. Zagrożenia związane z używaniem dopalaczy”, A. Borkowska, D. Macander, E. Stawecka**
W materiale znajdują się 3 przykładowe scenariusze spotkań do przeprowadzenia z dziećmi i młodzieżą oraz jeden scenariusz spotkania z rodzicami. Scenariusz zajęć z rodzicami poświęcony jest następującym zagadnieniom: nowe trendy w używaniu narkotyków przez młodzież, objawy używania substancji psychoaktywnych, przyczyny, dla których młodzi ludzie sięgają po narkotyki (w tym dopalacze), sposoby ochrony dzieci przed zagrożeniami. Zajęcia dla uczniów mają przede wszystkim dostarczyć wiedzy dotyczącej zagrożeń związanych z używaniem dopalaczy, zapoznać z czynnikami chroniącymi oraz czynnikami ryzyka, a także wskazać miejsca, w których można uzyskać pomoc.
- **„Dopalacze – spotkanie z rodzicami w szkole. Scenariusz”, A. Borkowska, J. Szymańska**
Scenariusz spotkania z rodzicami, którego celem jest zwrócenie uwagi na zagrożenia związane z używaniem „dopalaczy”, aktywizacja rodziców i pozyskanie ich jako koalicjantów szkoły w chronieniu dzieci i młodzieży przed szkodami wynikającymi z używania środków psychoaktywnych.

C. EDUKACJA ZDROWOTNA

Publikacje

- **„Wspieranie dziecka z nadwagą i otyłością w społeczności szkolnej”, red. Anna Obacińska**
Poradnik przeznaczony dla nauczycieli i wychowawców, pedagogów oraz rodziców. Zawiera praktyczne aspekty pracy z uczniem otyłym.
- **„Wspólne drugie śniadanie w szkole”, Barbara Woynarowska, Anna Oblacińska**
Poradnik zawiera wskazówki dla szkół dotyczące organizacji wspólnych drugich śniadań, spożywanych wraz z wychowawcą bądź innym nauczycielem.

- **„Jak wspierać rozwój i zdrowie młodzieży”, Ian Young**

Publikacja zawiera materiały dotyczące zdrowego żywienia oraz aktywności fizycznej dzieci i młodzieży w wieku szkolnym przedstawione w szerokim kontekście zdrowia psychicznego.

Scenariusze zajęć

- **„Scenariusze zajęć z zakresu kształtowania umiejętności psychospołecznych uczniów w praktyce szkolnej” prof. dr hab. n. med. Barbara Woynarowska, Maria Sokółowska, Grażyna Skoczek, Izabella Lutze, Katarzyna Leśniewska, Katarzyna Stępnia**

Materiał zawiera scenariusze z zakresu z zakresu umiejętności życiowych, które są ważnym elementem edukacji i wspierania rozwoju dziecka.

Program wychowawczo-profilaktyczny został przyjęty
na posiedzeniu Rady Pedagogicznej Szkoły Podstawowej im. C. Norwida
w Białej Podlaskiej w dniu 30.08.2018r .